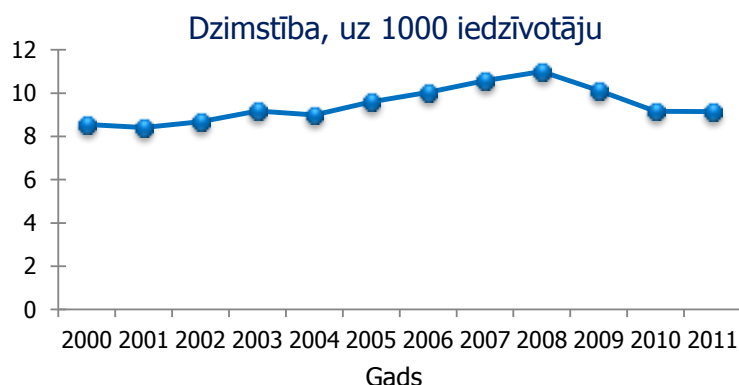

Mātes un zīdaiņa veselība

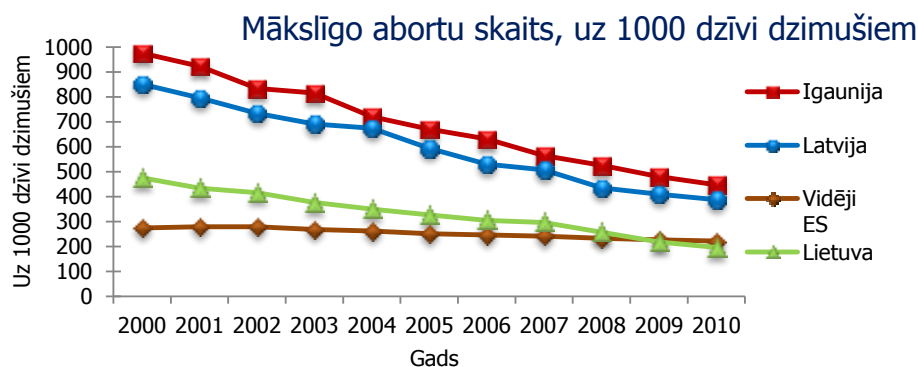
Demogrāfiskie rādītāji, dzimstība

- 2011.g. Latvijā dzimstība koeficients (dzimušo bērnu skaits uz 1000 iedzīvotājiem) nokritās līdz 2004. gada līmenim – 9,1, bet absolūtos skaitļos 2011. gadā reģistrēts zemākais dzimušo skaits kopš 1998. gada – 18,8 tūkstoši.
- Pieaug mātes vidējais vecums, piedzimstot pirmajam bērnam (2011. g. - 26,4 gadi); pieaug atkārtoti dzemdējušo sieviešu vidējais vecums (2011. g. - 29,1 gadi). ~15% dzemdētāju ir sievietes virs 35 gadu vecuma.

Reproduktīvā veselība

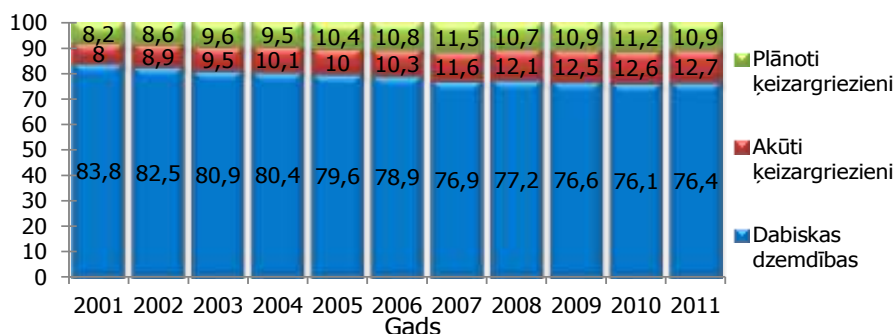
- Ik gadu ap 300 mazuļu jeb 1,5-2% no visiem jaundzimušajiem piedzimst mātēm, kas jaunākas par 18 gadiem. 2010. un 2011. gadā samazinājies nepilngadīgām mātēm dzimušo bērnu skaits (275 - 2011., salīdzinoši 511 - 2007.).
- Gandrīz puse no visām grūtniecībām pusaudzēm līdz 17 gadu vecumam tiek pārtrauktas (2007.g. – 509 jaundzimušie un 513 aborti, 2011.g. attiecīgi: 275 un 178).
- Veikto abortu skaits (gan absolūtais, gan relatīvais) dinamikā ik gadu samazinās. Pēdējos divpadsmit gados mākslīgo abortu rādītājs uz 1000 dzīvi dzimušiem bērniem ir ievērojami (par 55%) samazinājies – no 854 abortiem 2000.g. līdz 384 abortiem 2011.g. Salīdzinot ar vidējo ES dalībvalstu rādītāju, Latvijā tas aizvien ir augsts. 10% no visiem abortiem ir pārtraukta pirmā grūtniecība.

Grūtniecība un dzemdības

- Līdz 12. grūtniecības nedēļai aprūpi uzsākušo grūtnieču īpatsvars pēdējos gados ir nedaudz mazāks nekā 2006.-2008.g., tomēr jau kopš 2002. g. ir virs 90%. Antenatāli neaprūpēto dzemdētāju īpatsvars ik gadu variē 2-3% robežās, 2011.g. samazinājies zem 2%.
- Grūtniecības pārtraukšanās draudi 2011.g. reģistrēti ~15% dzemdējušo sieviešu; dinamikā rādītājs samazinājies, 2006.g. sasniedzot viszemāko rādītāju, pēc tam būtiski nemainoties.
- Ik gadu pirms grūtniecības vai arī grūtniecības laikā tiek reģistrēti ap 100-200 sifilisa gadījumu (0,6-0,9% no dzemdējušo skaita). HIV inficēto dzemdētāju skaits pieaudzis no 11 gad. 2000.g. uz 69 gad. 2008.g. 2011. gadā reģistrētas 56 HIV inficētas dzemdētājas.
- ~10% no dzemdētājām smēķē grūtniecības laikā, 0,3% lieto alkoholu, 0,2% - narkotikas.
- Pieaudzis plānoto ārpusstacionāra dzemdību skaits (2007.g. - 45; 2011.g. - 176 dzemdības). Šādu dzemdību īpatsvars no visu dzemdību skaita ir neliels – zem 1% gadā.
- Kopš 2002.g. daudzaugļu dzemdību īpatsvars ir virs 1%, 2011.g. - 1,2% (255 dzemdības). Ik gadu tiek reģistrētas arī 2-5 dzemdības ar trīņiem – 2011.g. bija 5.
- Priekšlaicīgu dzemdību īpatsvars Latvijā variē ap 5-5,5%.
- Ik gadu nedzīvi piedzimst 0,6-0,7% jaundzimušo. Salīdzinot ar Baltijas valstīm, Latvijā ir visaugstākais nedzīvi dzimušo bērnu rādītājs, un tas ir par 40% augstāks nekā vidēji ES.
- Ik gadu tiek reģistrēti mātes nāves gadījumi, tie variē robežās no 1 (2002., 2005., 2011.g.) līdz 10 gadījumiem (2009.g.). Situācijā, kad mātes nāves gadījumu skaits gadā nepārsniedz 2-3 nāves gadījumus, šis rādītājs ir tuvs ES vidējam rādītājam.
- Dinamikā ķeizargriezienu īpatsvars pieaug. Kopējais ķeizargriezienu īpatsvars ik gadu no visām dzemdībām ir virs 20%, pieaug akūto ķeizargriezienu īpatsvars. Salīdzinot ar Baltijas valstīm, Latvijā ir visaugstākais ķeizargriezienu rādītājs (uz 1000 dzīvi dzimušo), taču tas ir par ~20% zemāks nekā vidēji ES (~25%).

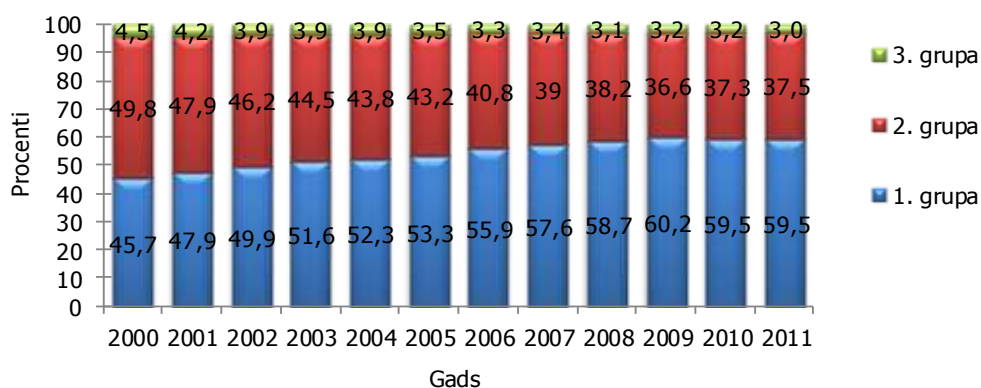
Ķeizargriezienu īpatsvars % no visām dzemdībām

Jaundzimušo un zīdaiņu veselība

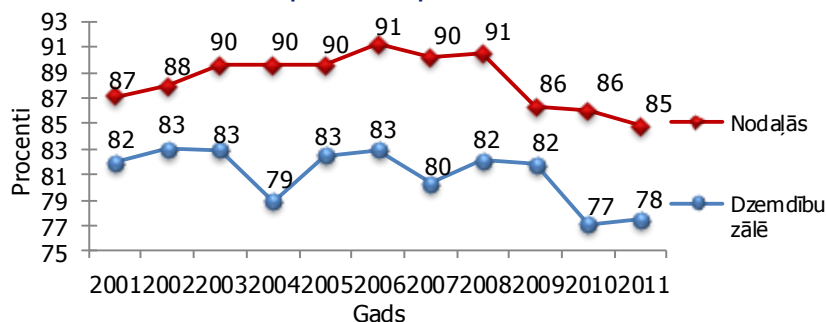
- 5% jaundzimušo dzimšanas svars ir līdz 2500 g.; puse no priekšlaikus dzimušajiem (līdz 37. gr. nedēļai) jaundzimušajiem sver mazāk nekā 2500 gramus.
- Praktiski veselo jaundzimušo īpatsvars (1.veselības grupa) līdz 2009. gadam ik gadu palielinājās, sasniedzot 60%. Dinamikā samazinās hroniski slimu jaundzimušo (3. veselības grupa) īpatsvars - no 4,5% 2000. gadā līdz 3% 2011. gadā.

Jaundzimušo sadalījums veselības grupās, īpatsvars procentos

- Jaundzimušo ēdināšanas ar mātes pienu dzemdību iestādē īpatsvars pēdējos gados samazinājies.
- 2011.g. līdz trīs mēnešu vecumam Latvijā ar mātes pienu ēdināti aptuveni 76% bērnu. Līdz sešu mēnešu vecumam mātes pienu saņēmuši 53% bērnu. Šiem rādītājiem dinamiskā vērojama pieauguma tendence.
- Dinamikā Latvijā pieaudzis arī ekskluzīvās zīdīšanas rādītājs – līdz 3 mēnešu vecumam 2011. gadā ekskluzīvi tika zīdīti 33% bērnu (2003.g. – 22%), līdz 6 mēnešu vecumam - 16% (2003. – 8%).

Jaundzimušo ēdināšana ar mātes pienu dzemdību iestādē, īpatsvars procentos

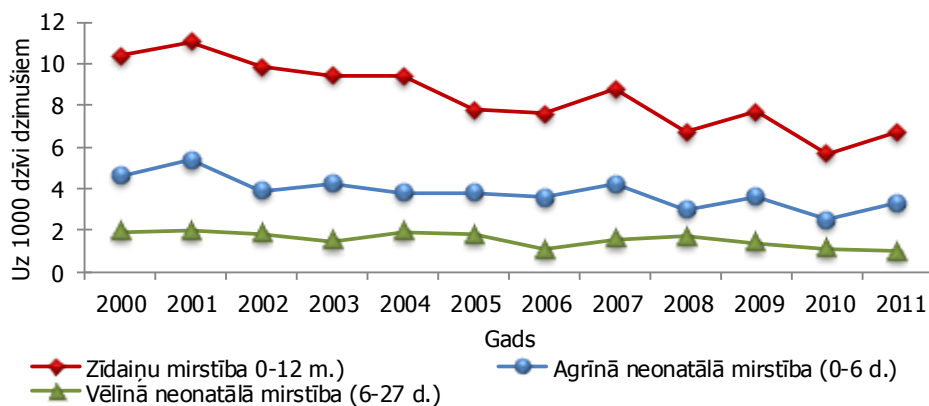

- Ik gadu tiek reģistrēti jaundzimušo HIV infekcijas vertikālās transmisijas (māte-bērns) gadījumi. Kopš 2000.g. kopumā reģistrēti 40 HIV vertikālās transmisijas gadījumi, maksimumu sasniedzot 2007. un 2008. gadā, kad tika reģistrēti 8 gadījumi gadā; 2011.gadā – 2 gadījumi.

Jaundzimušo un zīdaiņu mirstība

- Zīdaiņu mirstība (pirmajā dzīves gadā) ir ievērojami augstāka nekā bērnu mirstība nākamajās vecuma grupās. Dinamikā zīdaiņu mirstība samazinās, tomēr Latvijā aizvien ir visaugstākā zīdaiņu mirstība (2010.gadā – 5,72 uz 1000 dzīvo dzimušo) Baltijas valstīs un viena no visaugstākajām ES.
- Perinatālā mirstība (nedzīvi dzimušie un pirmajā dzīves nedēļā mirušie), salīdzinot ar 2000.gadu, ir samazinājusies par 24%, tomēr 2011. gadā vērojams neliels perinatālās mirstības pieaugums. Perinatālās mirstības rādītājus Latvijā būtiski ietekmē lielais nedzīvi dzimušo bērnu skaits.
- Galvenie zīdaiņu mirstības cēloņi Latvijā ir noteikti perinatālā perioda stāvokļi – dzemdību traumas, intrauterīna hipoksija, iedzimta un aspirācijas pneimonija (>50%) u.c., iedzimtas anomālijas (25%), zīdaiņu pēkšņās nāves sindroms (10%). Ik gadu starp zīdaiņu nāves iemesliem ir arī ārējie cēloņi (~3%) (nosmakšana, transporta negadījumi, ugunsgrēki u.tml.).

Zīdaiņu mirstība, uz 1000 dzīvi dzimušo

Perinatālā mirstība un nedzīvi dzimušo bērnu skaits uz 1000 dzīvi un nedzīvi dzimušiem

